

Київський університет імені Бориса Грінченка

Педагогічний інститут

Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ:
ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**

для студентів

спеціальності: 013 Початкова освіта

освітнього рівня вищої освіти: другого (магістерського)

освітньої програми 013.00.01 «Початкова освіта»

Київ – 2021

Розробники:

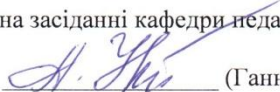
Куземко Леся Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології

Антипін Євген Борисович, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології

Викладачі:

Куземко Леся Валентинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології

Антипін Євген Борисович, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та психології

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол від 13.01.2021 року №
Завідувач кафедри педагогіки та психології (Ганна ІВАНЮК)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 013.00.01
«Початкова освіта»
____. ____ . 2021 р.

Гарант освітньо-професійної програми (Тетяна МІСР)

Робочу програму перевірено
____. ____ . 2021 р.

Заступник директора (Марина МАШОВЕЦЬ)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
<i>Освітній менеджмент в початковій школі</i>				
Вид дисципліни	обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська мова		Українська мова	
Загальний обсяг кредитів/годин	11 / 330			
Курс	1		1	
Семестр	1	2	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:				
Обсяг кредитів	11		11	
	8	3	8	3
Обсяг годин, в тому числі:	330		330	
	240	90	240	90
Аудиторні	120			
Модульний контроль	22			
Семестровий контроль	30	-		
Самостійна робота	158			
Форма семестрового контролю	Екзамен	залік	Екзамен	залік
<i>Змістовий модуль «Організація інклюзивної освіти»</i>				
Курс	1		1	
Семестр	2		2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	3		3	
Обсяг кредитів	3		3	
Обсяг годин, в тому числі:	90		90	
	24		12	
Аудиторні	6			
Модульний контроль	-			
Семестровий контроль	-			
Самостійна робота	60		78	
Форма семестрового контролю	залік		залік	

2. Мета та завдання змістового модуля «Організація інклюзивної освіти», що є складовою інтегрованої навчальної дисципліни «*Освітній менеджмент в початковій школі*» - формування у студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти професійних компетентностей щодо розуміння й усвідомлення освітньої політики у сфері інклюзивної освіти в Україні та уміння й здатностей організовувати освітній процес у початковій школі в умовах інклюзивного навчання.

Робоча навчальна програма змістового модуля «Освітній менеджмент в початковій школі: Організація інклюзивної освіти» розроблена відповідно до Освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта» другого (магістерського) рівня вищої освіти (2018).

Завданнями змістового модулю є формування загальних і фахових компетентностей, зокрема:

- формування здатностей:
  - діяти соціально відповідально (ЗК-1);
  - працювати в команді (ЗК-3);
  - планування, складання прогнозів і передбачення наслідків своїх дій; управління якістю роботи, що виконується (ЗК-7);
  - здійснювати прогностичні, планувально-організаційні функції в управлінні початковою школою (в тому числі з інклюзивною освітою) (ФК-1);
- розвиток умінь організовувати освітній процес у початковій школі з використанням сучасних, науково обґрунтованих, традиційних та інноваційних засобів, методів, прийомів, технологій (ФК-4);
- забезпечення володіння сучасними підходами до організації та менеджменту інклюзивного освітнього процесу в початковій школі.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення змістового модуля навчальної дисципліни студенти повинні:

- володіти знаннями галузевого законодавства та нормативно-інструктивних матеріалів у сфері початкової освіти (у тому числі з організації інклюзивної освіти) (ПРН 2);
- здійснювати моніторинг та систематичний контроль за якістю освітнього процесу і об'єктивністю оцінювання результатів освітньої підготовки здобувачів освіти, роботою гуртків і факультативів (ПРН 4);
- знати та дотримуватися норм педагогічної етики (ПРН 14);
- організовувати освітній процес у початковій школі в умовах інклюзивного навчання (ПРН 16).

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ (1 курс, 2 семестр)							
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Менеджмент інклюзивної освіти на державному рівні							
Тема 1.1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	14	2	2		-	-	10
Тема 1.2. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти	12	-		2	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	28	2	2	2	-	-	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Основні підходи щодо забезпечення менеджменту інклюзивної освіти в початковій школі							
Тема 2.1. Педагогічний супровід розвитку дітей з особливими освітніми потребами в початковій школі	16	2	2	2	-	-	10
Тема 2.2. Індивідуальна програма розвитку як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для дитини з особливими освітніми потребами	14	2	-	2	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	32	4	2	4	-	-	20
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Індекс інклюзії як механізм самооцінювання закладу освіти з інклюзивним навчанням							
Тема 3.1. Компетентність педагога-менеджера: основні рівні вияву та особистісні характеристики.	14	2	2	-	-	-	10
Тема 3.2. Особливості оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання	14	-	2	2	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	30	2	4	2			20
Разом за змістовим модулем	90	8	8	8	-	-	60

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ОРГАНІЗАЦІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ (1 курс, 2 семестр)							
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.							
Менеджмент інклюзивної освіти на державному рівні							
Тема 1.1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи	14	2	-	-	-	-	12
Тема 1.2. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти	17	-	2	-	-	-	15
Разом	31	2	2	-	-	-	27
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.							
Основні підходи щодо забезпечення менеджменту інклюзивної освіти в початковій школі							
Тема 2.1. Педагогічний супровід розвитку дітей з особливими освітніми потребами в початковій школі	17	-	-	2	-	-	15
Тема 2.2. Індивідуальна програма розвитку як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для дитини з особливими освітніми потребами	17	2	-	-	-	-	15
Разом	34	2	-	2	-	-	30
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Індекс інклюзії як механізм самооцінювання закладу освіти з інклюзивним навчанням							
Тема 3.1. Компетентність педагога-менеджера: основні рівні вияву та особистісні характеристики.	13	-	2	-	-	-	11
Тема 3.2. Особливості оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання	12	-	-	2	-	-	10
Разом	25	-	2	2	-	-	21
Разом за змістовим модулем	90	4	4	4	-	-	78

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Менеджмент інклюзивної освіти на державному рівні

Тема 1.1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання, принципи

Сучасні підходи в Україні до виховання дітей з особливими освітніми потребами. Рівні менеджменту інклюзивної освіти: центральний, обласний, місцевий, громадський сектор. Завдання інституцій у розвитку та впровадження інклюзивної освіти на кожному з рівнів управління.

Сутність і зміст понять: «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «особа з особливими освітніми потребами». Завдання і принципи інклюзивної освіти. Основні принципи національної і міжнародної політики як основа менеджменту інклюзивної освіти.

Організація і менеджмент інклюзивної освіти: департаменти освіти і науки, ресурсні центри підтримки інклюзивної освіти, інклюзивно-ресурсні центри. Організація і менеджмент інклюзивної освіти на місцевому рівні. Роль громадського сектору.

Основні поняття теми: інклюзія, інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, особа з особливими освітніми потребами, ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, інклюзивно-ресурсний центр.

Джерела: основні (2,3,4); додаткові (2,5).

Тема 1.2. Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти

Діти з особливими освітніми потребами: особливості психофізичного розвитку. Основні етапи розвитку дитини. Зовнішні (екзогенні) та внутрішні (ендогенні) чинники відхилення у здоров'ї. Зміни та модифікації у вікових періодах розвитку: еволюційні, революційні, ситуаційні. Класифікація психофізичних порушень розвитку. Категорії дітей з ООП та їх характеристика. Соціалізація дитини з особливими освітніми потребами у ЗЗСО: індивідуальний підхід та етапи соціалізації.

Основні поняття теми: діти з особливими освітніми потребами, етапи розвитку дитини, класифікація психофізичних порушень розвитку.

Джерела: основні (2,3,4); додаткові (1,2,3,4).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Основні підходи щодо забезпечення менеджменту інклюзивної освіти в початковій школі

Тема 2.1. Педагогічний супровід розвитку дітей з особливими освітніми потребами в початковій школі

Основні підходи до створення інклюзивного загальноосвітнього середовища: системність, командний підхід, особистісно-орієнтований підхід.

Основні аспекти організації діяльності закладу загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням: освітня політика закладу, шкільна культура, практика викладання. Співпраця з батьками в початковій школі з інклюзивним навчанням та сприйняття їх як партнерів освітнього процесу. Асистент вчителя (дитини) як учасник освітнього процесу.

Команда психолого-педагогічного супроводу: основні завдання, склад, основні функції членів команди. Роль батьків у роботі команди психолого-педагогічного супроводу. Роль інклюзивно-ресурсного центру у забезпеченні якісного освітнього процесу початкової школи з інклюзивним навчанням.

Основні поняття теми: системність, командний підхід, особистісно-орієнтований підхід, команда психолого-педагогічного супроводу.

Джерела: основні (1,2,4); додаткові (1, 3, 6,10).

Тема 2.2. Індивідуальна програма розвитку як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для дитини з особливими освітніми потребами

Індивідуальні програми розвитку дітей з особливими освітніми потребами: функції і структура. Ролі учасників команди зі створення індивідуальної програми розвитку. Формулювання навчальних цілей і завдань. Мета створення індивідуальних навчальних планів для дітей з ООП. Адаптації і модифікації. Вибір адаптацій для врахування особливих потреб дитини.

Основні поняття теми: індивідуальна програма розвитку, індивідуальний навчальний план, адаптації, модифікації, навчальні цілі, навчальні завдання.

Джерела: основні (2, 4); додаткові (1, 4,6,9,10).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Індекс інклюзії як механізм самооцінювання закладу освіти з інклюзивним навчанням

Тема 3.1. Компетентність педагога-менеджера: основні рівні вияву та особистісні характеристики

Актуальність проблеми розвитку професійної компетентності менеджерів освіти в умовах інклюзивного навчання. Деонтологія інклюзивної освіти. Роль класного менеджменту у становленні соціальної компетентності учнів. Соціальна інтеграція учнів з особливими освітніми потребами як невід'ємна умова класного менеджменту.

Компетентність педагога-менеджера: основні рівні вияву та особистісні характеристики. Універсальний дизайн в освіті.

Основні поняття теми: деонтологія, класний менеджмент, соціальна компетентність, компетентність педагога-менеджера.

Джерела: основні (1, 2, 4); додаткові (1,5, 6,7,9,10,11).

Тема 3.2. Особливості оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання

Основні етапи процесу оцінювання: збір інформації, аналіз, планування, діяльність. Спостереження як важливий елемент процесу оцінювання. Види спостережень. Визначення критеріїв оцінювання відповідно до навчальних цілей індивідуальної програми розвитку. Здійснення необхідних адаптацій у процесі оцінювання відповідно до особливостей розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

Основні поняття теми: формувальне оцінювання, критерії оцінювання, спостереження, адаптація оцінювання.

Джерела: основні (2,3, 4); додаткові (4, 7, 8,10).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1	2	2
Відвідування практичних занять	1	1	1	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10	2	20
Робота на практичному занятті	10	1	10	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Разом			53		65		64
Максимальна кількість балів	182						
PK= 1,82							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№	Опис завдання	Час для виконання	Критерії оцінювання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Менеджмент інклюзивної освіти на державному рівні			
1.	Визначити основні завдання ІРЦ щодо підтримки педагогів у закладах загальної середньої освіти. Для виконання завдання ознайомтеся з Положенням про Інклюзивно-ресурсний центр. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-п#n11 Підготовка до практичного і семінарського заняття	20 год.	Критерії оцінювання: - Здатність до пошуку інформації – 2 б. - Здатність до критичного мислення – 1б. - Здатність продемонструвати розвиток власного професіоналізму в галузі інклюзивної освіти – 2 б.
	Всього за модулем 1	20 год.	Макс. – 5 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Основні підходи щодо забезпечення менеджменту інклюзивної освіти в початковій школі

2.	<p>Здійснити аналіз інклюзивного освітнього середовища закладу освіти (на вибір: ЗВО, ЗЗСО іншої освітньої установи) щодо організації безбар'єрного освітнього середовища для осіб з особливими освітніми потребами</p> <p><i>Варіанти оформлення СР:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - подано у таблиці з коротким описом обладнання та його призначенням; - створено ел.презентацію з описом і фото; - відео з власними коментарями; - створено у вигляді ел.портфоліо з фото, описом – надіслати посилання <p>Підготовка до практичного і семінарського заняття</p>	20 год.	<p>5 б. – глибоке розуміння потреб осіб з особливими освітніми потребами щодо організації середовища; творчий підхід до виконання завдань;</p> <p>3-4 б. – розуміння відмінностей в організації освітнього середовища для осіб з особливими потребами; чітке виконання завдання;</p> <p>1-2 б. – завдання виконано посередньо, відсутність авторських знахідок</p>
Всього за модулем 1		20 год.	Макс. – 5 балів
<h2 style="text-align: center;">ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.</h2> <h3 style="text-align: center;">Індекс інклюзії як механізм самооцінювання закладу освіти з інклюзивним навчанням</h3>			
3.	<p>Створити структурну схему професійних компетентностей вчителя-менеджера початкових класів з інклюзивним навчанням та визначити їхню сформованість/потреби розвивати у себе.</p> <p>Підготовка до практичного і семінарського заняття</p>	20 год.	<p>5 б. – структурна схема чітка, лаконічна, розкрито зміст компетентностей; ідея зрозуміло розкрита; авторський текст не містить запозичень; містить аналіз власних досягнень;</p> <p>3-4 б. – ідею донесено зрозуміло; містить незначний відсоток запозиченого тексту; містить самоаналіз.</p> <p>1-2 б. – схема немає чіткості; багато запозиченого тексту, не містить самоаналізу</p>
Всього за модулем 3		20 год.	Макс. -5 балів
Разом		60 год.	Макс. - 15 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульні контрольні роботи проводяться у формі комп'ютерного тестування в ЕНК.

Тривалість проведення: 2 академічні години.

За відповідь на кожне запитання тесту студент отримує від 0 до 1 балу.

Кількість балів за виконання тесту МКР від 0 до 25.

Підсумкова кількість балів (max – 25)	Критерії оцінювання
22 - 25	виставляється за чітке виконання тестових завдань (90-100% вірних відповідей), яке демонструє володіння категоріями дисципліни, студент вміє аналізувати педагогічні явища.
18 - 21	виставляється за знання та відтворення матеріалу засвоєного під час вивчення дисципліни (70-89% вірних відповідей). Супроводжується допустимою кількістю помилок у тестових завданнях.
11 - 17	виставляється за виконання тестових завдань, що складає 50-69% вірних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається низький рівень знання термінологічного апарату дисципліни; неякісне виконання тестів.
1-10	виставляється за виконання тестових завдань, що складає менше 50% вірних відповідей з необхідного обсягу; спостерігається незнання основного термінологічного апарату; виконання тестів на низькому рівні.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою семестрового контролю змістового модуля "Організація інклюзивної освіти" є залік. Розрахунок рейтингових балів відбувається шляхом накопичення поточних балів за кожний змістовий модуль (сума балів за роботу на лекціях, семінар, виконання самостійних завдань та за модульні контрольні роботи).

Максимальна кількість балів за змістовий модуль дисципліни – 182, розрахунковий коефіцієнт – 1,82

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни змістового модулю навчальної дисципліни: «Освітній менеджмент в початковій школі: Організація інклюзивної освіти»

Разом: 90 год., з них 8 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 8 год. – практичні заняття, 60 год. – самостійна робота, 6 год. – МКР, семестровий контроль – залік

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II		Змістовий модуль III	
Назва модуля	Менеджмент інклюзивної освіти на державному рівні	Основні підходи щодо забезпечення менеджменту інклюзивної освіти в початковій школі		Індекс інклюзії як механізм самооцінювання закладу освіти з інклюзивним навчанням	
К-сть балів за модуль	53 бали	65 балів		64 бали	
Теми лекцій	Тема 1.1. Інклюзивна освіта: сутність, завдання та принципи (2 год.) 1 бал	Тема 2.1. Педагогічний супровід розвитку дітей з ООП в початковій школі (2 год.) 1 бал	Тема 2.2. Індивідуальна програма розвитку як механізм індивідуалізації освітньої траєкторії для дитини з ООП (2 год.) 1 бал	Тема 3.1. Компетентність педагога-менеджера: основні рівні вияву та особистісні характеристики. (2 год.) 1 бал	
Теми семінарських занять	Інклюзивне навчання: переваги й ризики (2 год.) 1+ 10 балів	Команда психолого-педагогічного супроводу та її значення у забезпеченні права дітей з ООП на якісну та доступну освіту. (2 год.) 1+ 10 балів		Деонтологія інклюзивної освіти (2 год.) 1+ 10 балів	Організація інклюзивного освітнього середовища початкової школи (2 год.) 1+ 10 балів
Теми практичних занять	Дитина з особливими освітніми потребами як суб'єкт інклюзивної освіти (2 год.) 1+ 10 балів	Реалізація індивідуального підходу в освітньому процесі початкової школи (2 год.) 1+ 10 балів	Соціалізація дитини молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами (2 год.) 1+ 10 балів	Особливості оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання (2 год.) 1+ 10 балів	
Сам. робота	5 балів	5 балів		5 балів	
МК	25 балів	25 балів		25 балів	
ПК	залік				

Кількість балів за модулі дисципліни: 182 бали: Розрахунковий коефіцієнт – 1,82

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник /Н.М.Дятленко, Н.З.Софій., О.В.Мартинчук, Ю.М.Найда, під заг. ред. М.Ф.Войцехівського. К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 172с. URL: http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Assist_teacher_4_All_print.pdf
2. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання. Видання доповнене та перероблене: наук.-метод. посіб. К. : Видавнича група «АТОПОЛ», 2011. 274 с.
3. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А.А. К. : «А.С.К.», 2012. 308 с.
4. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ : ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/posibniki/inklyuziyavnz.pdf>

Додаткова:

1. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / Тім Лорман, Джоан Демплер, Девід Харві; пер. з англ. К.: СПД-ФО Парашин І.С., 2010. 296 с.
2. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія] К. : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).
3. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. К., 2016. 68 с. URL: http://ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2016/08/n_zaerkova_a_tretyak_inkl_osvita_vid_a_do_ya.pdf
4. Нова українська школа: poradnik для вчителя / [Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін.; за заг. ред. Н. М. Бібік]. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
5. Данілавичюте Е.А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. посіб. За заг. ред. А.А. Колупаєвої. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 360 с. (Серія «Інклюзивна освіта»)
6. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі // Таранченко О.М., Найда Ю.М. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Колупаєвої А.А. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 124 с.
7. Індекс інклюзії : розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл : посіб. / Тоні Бут; пер. з англ. К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. 190с.
8. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі Посібник "Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навч. курс та наук.-метод. посіб." / Т.В.Сак. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2011. – 168 с. (Серія «Інклюзивна освіта»).

9. Спільне викладання в інклюзивному класі: метод. матеріали. /Укладач – Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. 70 с.

10. Спільність зусиль: фахівці в інклюзивному класі: матеріали. /Укладач – Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 112 с.

11. Універсальний дизайн в освіті: посібник / Під заг. ред. Софій Н. З., К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 76 с.

Нормативні документи для опрацювання

1. Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання : Наказ Міністерства освіти і науки України – редакція від 01.10.2010 № 912/
2. Постанова КМУ від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
3. Постанова КМУ від 9 серпня 2017 року № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>

Додаткові електронні ресурси

1. Онлайн-курс для вчителів початкової школи [Електронний ресурс]. – URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Inc+1/info>
2. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami>